

L'IMPERI EN DADES

DESPULLANT LES CONSEQÜENCIES DEL SISTEMA

JANNA MOLAS GARRIGA

de l'equip de treball de l'agenda llatinoamericana a Nicaragua

Situació de pobresa: una renda màxima de dos dòlars diaris. Queda coberta l'alimentació, però no el vestuari, l'habitatge, la salut, l'educació ni el transport.

Situació de pobresa extrema: una renda màxima d'un dòlar diari. Els ingressos mensuals no arriben per cobrir l'alimentació.

-La població mundial és de 6.200 milions de persones. El 46%, 2.852 milions, es troben en una situació de pobresa. 1.200 milions, en una situació de pobresa extrema.

-Al continent Americà viuen més de 800 milions. Als EUA 280 milions. A AL prop de 600 milions.

-A AL, el 44,4% de la població, 227 milions, viuen en la pobresa, i el 19,4%, 100 milions, en la indigència. Més de 90 milions de camperols d'AL són pobres, 47 milions ho són de manera extrema.

-La pobresa rural ha passat de 10% a 20% en els anys 2001-2003.

-L'agricultura representa el 58% del PIB a Nicaragua, el 41% al Salvador, el 47% a Guatemala, el 40% a Hondures i el 24% a Costa Rica.

La fam continua sent un dels principals problemes per a milions de persones, encara que la quantitat d'aliments que es produeix és molt superior a la necessària.

-850 milions de persones pateixen fam en el món, d'aquests, 806 milions als països pobres, 100 milions a AL, i 44 milions al Nord. El 20% de la població de Bolívia, Guatemala, Haití, Hondures, Nicaragua i República Dominicana passa fam.

AIGUA

-En un futur no llunyà, algunes guerres deixaran de ser pel petroli i seran per l'aigua. La falta d'accés a l'aigua o beure aigua contaminada provoca a l'any milions de morts.

-Més de 1.300 milions de persones en el món no tenen accés a l'aigua. A AL són 165 milions. 25.000 persones moren diàriament en el món per ingerir aigua de mala qualitat.

-El consum d'aigua es duplica cada 20 anys. L'any 2025 la demanda serà un 56% major que l'aigua

disponible. Dos terços de la població no tindran aigua.

-Multinacionals com Monsanto i Bechtel (EUA) estan intentant apoderar-se dels recursos hídrics.

EDUCACIÓ

La política neoliberal no considera l'educació com un deure de l'Estat. L'imperialisme no garanteix una educació de qualitat per a tots, i això contribueix a l'analfabetisme, la desescolarització, la deserció escolar, la privatització d'universitats... A més baix nivell educatiu, una població més manipulable.

-En el món hi ha 1.000 milions de persones analfabetes. Dos terços són dones. A AL hi ha 60 milions d'analfabets, el 10 % de la població.

-En el món hi ha 113 milions de nens i nenes sense escolaritzar; les nenes són el 57% i tenen un 20% menys de possibilitats d'arribar al sistema educatiu primari.

-El nivell educatiu d'AL és de 5,5 anys, un dels més baixos del món.

SALUT

Com l'educació, la salut ha deixat de ser responsabilitat de l'Estat. 2.600 milions de persones no tenen un servei adequat de salut. Això genera milions de morts a l'any, la major part evitables.

-11 milions de menors de 5 anys moren de diarrea, malària i xarampió.

- 800 milions, el 13 % de la població, pateixen desnutrició.

-A AL hi ha 54 milions de persones desnodrides, la qual cosa representa el 8,3% de la població total. (FAO)

-El 36% dels menors de 2 anys d'AL estaven en situació de risc el 2000.

-Gairebé un 9% de la població menor de 5 anys pateix desnutrició aguda i un 19,4% desnutrició crònica (baixa talla respecte a l'edat).

-La desnutrició crònica afecta almenys a una de cada cinc criatures a Bolívia, El Salvador, Guatemala, Guaiana, Haití, Hondures, zones rurals de Mèxic, Nicaragua i Perú.

-A Argentina, que potencialment podria produir aliments per a uns 300 milions de persones, moren diàriament unes 30 criatures per desnutrició.

-Més del 80% de la producció mundial de medicines es consumeix als països rics.

-Un terç de la població mundial -2.000 milions- no té accés a medicaments essencials.

-Per això cada dia moren en el món més de 30.000 persones de malalties curables. Més del 90% d'aquestes morts ocorren als països pobres.

-La malària ocasiona 3 morts per minut, prop de 4.320 diàries. La SIDA el doble. El preu mitjà dels fàrmacs contra la SIDA que comercialitzen les empreses multinacionals s'eleva a 9.000 \$ per any i pacient. Laboratoris farmacèutics de Brasil i Índia estan comercialitzant medicaments genèrics contra la SIDA el preu dels quals no sobrepassa els 10 \$ al dia (365\$ a l'any). Les multinacionals inverteixen el doble en comercialització (publicitat i annexos) que en investigació.

-Segons l'OMS, dels 10,3 milions de menors de 5 anys que van morir en el món l'any 2000, 8'6 milions (més del 80%) s'haguessin pogut salvar amb un accés regular a medicaments essencials.

-A AL 121 milions de persones estan excloses dels béns de la salut.

CRIATURES I DONES

Les conseqüències de les polítiques de l'imperi afecten tothom, però són més negatives per a dos sectors de la població, les criatures i les dones.

-A AL hi ha 270 milions de criatures menors de 18 anys, la qual cosa representa el 45% de la seva població.

-A AL un milió de criatures mor a l'any per la pobresa: 2.700 per dia, 114 per hora, gairebé 2 per minut.

-250 milions de criatures i adolescents a tot el món treballen en condicions d'explotació. El 61% a Àsia, el 32% a Àfrica i el 17% (18 milions) a AL.

-De cada 4 milions d'habitants, 126 mil criatures treballen; d'ells 35 mil ho fan a les zones urbanes; 62 mil treballen i estudien, 50 mil treballen i no estudien.

-40 milions de criatures viuen als carrers d'AL. D'aquests, 20 milions inhalen cola, i d'aquests el 70% és addictes. El negoci de la cola és un monopoli d'empreses dels EUA, encapçalat per l'empresa HBFULLER (fabricant de *Resistol*). Si a AL hi ha 20 milions de consumidors diaris, són 20 milions de galons al mes.

-La meitat dels civils morts en les guerres de l'última dècada eren criatures.

-El paper de cap de família a AL l'exerceix la dona de vuit a deu milions de casos.

-De 2 a 3 milions de dones s'empren com a temporeres a AL.

-De 30 a 40 milions de dones porten les seves granges i petits negocis rurals a AL.

A AL del 70% al 90% de la força de treball en les *maquilas* és femenina.

-En zones urbanes d'AL el 45% de les dones no té ingressos propis, enfront del 21% dels homes.

MEDI AMBIENT

El medi ambient ha quedat desprotegit davant l'imperi. La terra ha deixat de ser la mare que alimenta i protegeix, per ser vista només com a generadora d'energia i recursos, disposats perquè les empreses els explotin. Sense pensar que la majoria de recursos s'exhauriran aviat i que estem impossibilitant que les generacions futures coneguin la natura en el seu estat salvatge i no en una bombolla artificial de natura domesticada.

-Les pesqueries en tots els mars del planeta han patit una minva del 75% del seu nivell mitjà.

-La desforestació dels boscos tropicals continua de manera indiscriminada, amb una previsió de noves pèrdues del 10% fins a l'any 2020.

-L'increment de la pol·lució atmosfèrica, continua amb unes expectatives molt negatives d'increment dels vehicles a motor del 40% i un augment generalitzat de la producció d'energia del 35% als països de l'OCDE fins a l'any 2020.

-Les fonts d'aigua potable, als països de l'OCDE, continuen patint una preocupant filtració de residus químics verinosos, amb previsió que el deteriorament s'incrementi un 25% fins a l'any 2020.

-En algunes zones del Pol Nord, durant els mesos d'estiu, en comptes dels 2 o 3 metres de glaç habituals hi ha ara aigua en estat líquid. Els científics calculen que l'última vegada que la regió polar va estar lliure de glaç va ser fa 50 milions d'anys. Des de 1950 el gruix mitjà del glaç del casquet polar durant l'estació estival s'ha reduït en un 40%.

-Als països pobres desapareixen cada any 16 milions d'hectàrees de boscos. El 50% de la fusta i el 84% del paper es consumeix als països rics.

DEUTE ETERN:

L'imperialisme continua traient beneficis econòmics a través dels impostos, les taxes de renovació i noves condicions de pagament, del deute extern inicial, que molts països ja han més que pagat.

-El deute extern d'AL és de 792.000 milions de dòlars.

-EUA també carreguen amb el greu pes d'un deute públic de 450.000 milions de dòlars al juny de 2000, el major deute econòmic mundial, per això necessiten crear

el mercat més gran del món per als seus interessos propis.

-L'any 1970 el deute extern dels països en desenvolupament ascendia a la xifra de 62.627 milions. El 1990 el deute d'aquests països s'havia incrementat fins a arribar a la quantitat de 1.179.328 milions, representant el 34,1% del PIB.

-L'any 2001 la quantitat del deute extern dels països en desenvolupament ascendia a 1.998.668 milions; el 24,1% es deu a organismes bilaterals, el 17,3% a organismes multilaterals i el 58,6% al sector privat: bancs, assegurances, fons d'inversió i de pensions, empreses...). El deute va representar el 38,2% del PIB.

-A AL l'any 2000 l'import pel servei del deute extern de la regió va ser de 179.222 milions, la qual cosa representa el 38,7% del total d'ingressos obtinguts a través de les exportacions, desglossat en: un 11,5% en interessos i un 27,2% en amortitzacions.

-A AL l'any 1999 hi havia 5 països els pagaments pels serveis del deute extern dels quals eren superiors al 30% del valor de les seves exportacions: Argentina amb el 75,93%, Bolívia amb el 32,05%, Brasil amb el 110,94%, Colòmbia amb 42,86% i Perú amb 32,65%.

-A AL trobem dos països el 1999 el deute extern dels quals era superior al seu PIB: Nicaragua i Hondures.

-L'any 2000 els imports del servei del deute extern pagat pels països en desenvolupament va ascendir a la quantitat de 398.861 milions, mentre que l'Ajuda Oficial al Desenvolupament per part dels països de l'OCDE (els industrialitzats), va ascendir a la suma de 53.737 milions de dòlars. És a dir: els països pobres van pagar als rics -en interessos del deute- 7,4 vegades més que l'Ajuda Oficial al Desenvolupament que van rebre d'aquells.

-Àfrica destina dos cops més de diners al pagament del deute extern que als serveis sanitaris. Durant el període de 1982-1992 Àfrica havia pagat la quantitat de 240.000 milions en concepte del deute. Els països pobres han duplicat el seu deute entre 1992 i 1998.

MULTINACIONALS:

Les multinacionals s'han convertit en grans corporacions financeres amb un poder que passa per sobre dels estats. El seu màxim interès és garantir i defensar la seva expansió econòmica com sigui.

-L'expansió de les empreses transnacionals (ET) a través de la inversió estrangera directa (IED) a tot el món és un dels fenòmens centrals del procés de globalització econòmica. En els anys noranta les vendes de les filials de les ET van créixer més ràpidament que les exportacions globals a AL.

-L'any 2000 els fluxos mundials d'IED van superar la xifra de 1,1 milions de milions. A AL, 74 mil milions.

-Les 10 empreses més importants de cada sector controlaven l'any 2001 els següents percentatges a escala mundial: 86% de les telecomunicacions, el 70% de la informàtica, el 60% dels productes veterinaris i el 35% de les medicines.

-Al voltant del 75% del comerç mundial es realitza entre les empreses multinacionals i el 50% es comercia entre els EUA, Japó i la UE, on es concentra el 15% de la població mundial i les empreses dels quals produeixen el 75% del Producte Nacional Brut mundial.

-Als països industrialitzats hi ha el 97% de les patents del món. En un sector tan d'actualitat com és el de la biotecnologia, les 5 principals empreses, amb seu als EUA i a Europa, controlen més del 95% de les patents d'investigació genètica.

-El valor afegit de l'empresa Exxon és lleugerament inferior al producte interior brut (PIB) de Xile i superior al de Perú, mentre que Mitsubishi i Sony s'equiparen al PIB d'Uruguai i de la R. Dominicana.

-El PIB d'Equador és semblant al valor afegit de Telefónica d'Espanya i la grandària de l'economia d'Hondures és igual al poder econòmic de McDonalds o el de Pepsi Cola Company, ambdues dels EUA.

-El valor en borsa de les 10 majors companyies multinacionals supera el PIB total de 150 dels 189 Estats de l'ONU.

-Els 5 bancs multinacionals més importants a AL, segons els actius consolidats l'any 2001, són:

1: Banco Santander Central Hispano (BSCH)

d'Espanya, amb una inversió de 80.651 milions de dòlars.

2: Citibank dels EUA, amb una inversió de 32.598 milions.

3: Banco Bilbao Viscaia Argentaria (BBVA) d'Espanya amb una inversió de 27.975 milions.

4: Bank Boston dels EUA amb una inversió de 24.483 milions.

5: ABN Amor Holding dels Països Baixos amb una inversió de 15.397 milions.

REPARTIMENT DE LA RIQUESA MUNDIAL:

En el món hi ha prou riquesa perquè totes les persones puguin viure en condicions dignes amb totes les necessitats bàsiques cobertes; el problema rau que aquesta riquesa no està distribuïda de forma equitativa, sinó que uns pocs tenen molt mentre que la gran majoria sobreviu amb gairebé res.

-El PIB mundial és de 25 milions de milions de

dòlars, el G7 (EUA, Canadà, França, Gran Bretanya, Alemanya, Itàlia i Japó) controla 18 milions de milions del total.

-Exceptuant Brasil, tots els altres països d'AL sumen només el 12,30% del PIB del continent americà.

-Una de les principals fonts d'ingressos a AL són les transferències que envien les persones migrades als EUA; l'any 2003 van ascendir a 33 mil milions.

-El 2003 AL va transferir a l'exterior el 4,5% del seu PIB.

-L'economia dels EUA genera el 78,2% del PIB de tot el continent Americà. El 20% restant es distribueix entre Brasil, Mèxic, Argentina i Canadà.

-Als EUA hi viu el 6% de la població mundial amb el 50% de la riquesa mundial.

-La Renda per capita dels EUA era de 34.320\$ l'any 2001.

-Els EUA comprenen gairebé el 50% de les 500 corporacions multinacionals i bancs més grans del món.

-AL, especialment Mèxic, Veneçuela i Equador, és la principal font d'importació de l'energia necessària per sostenir l'economia dels EUA.

-Entre 1990 i 2000 més de 900 mil milions van ser transferits als EUA en concepte de pagaments d'interès, taxes, guanys i transferències il·lícites de diners de les corruptes elits locals llatinoamericanes.

-El G8 (EUA, França, Itàlia, Alemanya, Japó, Gran Bretanya, Canadà i en menor mesura Rússia) concentren el 60% de la riquesa total del món.

-El 2002, 2.800 milions de persones subsistien en el món amb menys de 2 dòlar diaris; 1.200 milions ho feien amb menys d'1 dòlar diari.

-50 milions de persones, l'1% de la població mundial, tenen ingressos equivalents als del 57% dels més pobres: uns 2.700 milions de persones.

-100 persones acumulen la riquesa equivalent als ingressos de tots els països pobres.

-L'ingrés mitjà dels 20 països més rics és 37 vegades major que l'ingrés mitjà de les 20 nacions més pobres.

-A AL el 10% més ric de la població s'emporta el 60% de la riquesa, mentre que el 10% més pobre a penes arriba al 2%.

-Els 14 llatinoamericans més rics, segons la revista Forbes, acumulen fortunes que sumades superen els 50 mil milions de dòlars, xifra que representa l'ingrés anual de més de 100 milions dels habitants més pobres de la regió.

Als EUA hi ha 46 milions d'indigents, 52 milions d'analfabets, 30 milions de persones amb una esperança de vida inferior als 60 anys, 40 milions de persones sense assistència sanitària.

EL NEGOCI BÈL·LIC:

-En el món es gasten 900 mil milions \$ en armament. El 50% d'aquest pressupost es gasta als EUA.

-El pressupost dels EUA el 2004 en armes fou de 440 mil milions. Per al 2009 pretenen gastar 2.1 mil milions.

-EUA té 120 bases militars al voltant del món i centenars de missions militars.

-El cost per assegurar educació bàsica, salut bàsica, salut reproductiva, alimentació suficient, aigua neta i sanejament és de 44 mil milions a l'any; el 10% del pressupost en armes dels EUA.

-La companyia Carlyle, dels EUA, és la companyia millor establerta del món per al finançament de companyies no cotitzades en borsa, els massius holdings en la maquinària de guerra de la qual han estat enormement recompensats pel saqueig de Bagdad per part del govern dels EUA. L'any 2003 George Walter Bush, havia transferit cap a la companyia Carlyle 2.100 milions de dòlars.

-William Busch, oncle de l'actual president dels EUA, és director d'Engineering Systems Inc. (ESSI), proveïdor d'articles militars d'alta tecnologia, empresa que només l'any 2003 havia venut 13 milions de dòlars en equips avançats de radar per posar al dia la flota de caces de Xina.

-En la primera setmana de la guerra contra Iraq, l'empresa ESSI va guanyar 19 milions de dòlars per un embarcament d'unitats CBP (sistema de refugi protegit químicobiològic). A més de 44 milions en unitats antiADM (armes de destrucció massiva).

-ESSI va ingressar 380 milions de dòlars del Pentàgon només l'any 2003, sense comptar el negoci xinès i una porció extra de 26 milions de dòlars d'Àrabia Saudita pel manteniment de la seva Força Aèria Real.

ERADICACIÓ DE LA POBRESA:

-El cost per eradicar la pobresa representaria al voltant de l'1% de l'ingrés mundial i no més del 2 o 3% de l'ingrés nacional de tots els països, excepte els més pobres.

-S'estima que només en els mercats de divises es realitzen diàriament operacions superiors als 20 milions de milions de dòlars. Si s'apliqués l'anomenada taxa Tobin, es podrien obtenir recursos pròxims als 2 bilions de dòlars a l'any, amb els quals es podrien resoldre alguns dels problemes de misèria i desigualtat més urgents.